

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Sayı:

Ankara,28.06.2013

ANKARA CUMHURİYET BAŞSAVCILIğI'NA

SİKAYETÇİ : Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı
Oğuzlar Mah. Av. Özdemir Özok Sok. No:8 06520 Balgat / Ankara

VEKİLLERİ : Av. Özgecan YANLI – Av. Ekim ERGÜN
Aynı Adres

SÜPHELİLER : 1. Toplumsal olayların meydana geldiği yerlerde acil tıbbi müdahale birimleri kurmayan Sağlık Bakanlığı kamu görevlileri

2. Sağlık görevlilerinin kanuni vazifelerini yerine getirmekten caydırmak ve görevlerini yapmalarını engellemek maksadıyla ön inceleme başlatan Sağlık Bakanlığı kamu görevlileri

SUC : 1. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 257.maddesine aykırı olarak toplumsal olayların meydana geldiği yerlerde acil tıbbi müdahale birimleri kurmamak suretiyle görevi kötüye kullanmak

2. Olaylarda yaralananlara acil tıbbi müdahale yapan sağlık görevlilerinin kanuni vazifelerini yerine getirmekten caydırmak, kamu görevlilerinin görevini yapmasını engellemek suretiyle görevi kötüye kullanmak

SUC TARİHİ : 28.05.2013 ve sonrası

ACIKLAMALAR :

1. Yurttaşlarımızın 28.05.2013 tarihinden bu yana İstanbul'un Beyoğlu ilçesindeki Taksim Gezi Parkı'nın yıkımına engel olma amacını taşıyan, demokratik gösteri haklarını kullanmaktan ibaret şiddet içermeyen eylemleri, güvenlik güçleri tarafından aşırı ve orantısız güçle karşılaştırmıştır. Barışçıl bir tutumda olan ve silahsız bulunan yurttaşlarımıza yönelik yurdun birçok bölgesinde devam eden Göz Yaşartıcı Gaz Silahları ve Mühimmatları Kullanma Talimatına ve İçişleri Bakanlığı Genelgesine aykırı biber gazı kullanımı, toplumsal

Adres : Oğuzlar Mah.Barış Manço Cad. Av.Özdemir Özok Sokak No:8 06520 Balgat/Ankara

Tel : 0 (312) 292 59 00 – Faks : 0 (312) 286 55 65

İnternet Adresi : www.barobirlik.org.tr

e-mail : www.barobirlik.org.tr/iletisim

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

olaylara müdahale araçları (TOMA) ile katkılı su sıkılması ve fiziki şiddet uygulaması birçok yurttaşımızın zarar görmesine, yaralanmasına ve hatta ölümüne yol açmıştır (**Ek-1**).

2. Bu olaylar sonucunda oluşan sağlık sorunlarının boyutu Türk Tabipleri Birliği'nin 27.06.2013 tarihli raporunda da ortaya konulmaktadır (**Ek-2**). Rapora göre, toplam 13 ilde 8041 kişinin yaralandığı, 103 kişinin kafa travmasına uğradığı, 11 kişinin gözünü kaybettiği, 1 kişinin dalağının alındığı, 60 ağır yaralının bulunduğu, 2 ağır yaralının hayati tehlikesinin bulunduğu ve 4 kişinin hayatını kaybettiği verilerle sabittir.

3. Aynı rapora göre, yaralanmaların içeriğini “*biber gazına bağlı yüzeysel yangı ve solunum sıkıntıları, astım krizi, epilepsi atakları, yakından atılan biber gazı kapsülleri, plastik mermiler ve darpa bağlı kas-iskelet sistemi yaralanmaları, kafa travmaları, plastik mermilerden kaynaklı görme kaybına varan göz problemleri ile karın içi organ yaralanmaları*” oluşturmaktadır. Bu açıklamalar ışığında;

a. Sağlık Bakanlığı Kamu Görevlileri Toplumsal Olayların Meydana Geldiği Yerlerde Acil Tıbbi Müdahale Birimleri Kurmayarak Görevini Kötüye Kullanmıştır.

(1). 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 3. maddesi uyarınca Sağlık Bakanlığı “*herkesin bedenî, zihnî ve sosyal bakımdan tam bir iyilik hâli içinde hayatını sürdürmesini sağlamak*”, “*halk sağlığının korunması ve geliştirilmesi, hastalık risklerinin azaltılması ve önlenmesi ile ilgili sağlık sistemini yönetmek ve politikaları belirlemek*”, “*acil durum ve afet hallerinde sağlık hizmetlerini planlamak ve yürütmek*”, “*görevin ve hizmetin gerektirdiği her türlü tedbiri almak*”la görevlidir.

(2). Sağlık Bakanlığı tarafından 2010 yılında yayımlanan ve dayanağını Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu ile Acil Sağlık Hizmetleri Yönetmeliği'nden alan “Afetlerde Sağlık Hizmetleri Birimi ve Ulusal Medikal Kurtarma Ekiplerinin Görevleri ve Çalışma Esaslarına Dair Yönerge” nin 1.maddesine göre amaç, “*..afet ve olağandışı durumlarda görev yapmak üzere kurulan ulusal medikal kurtarma ekiplerinin (UMKE) görev ve sorumlulukları düzenleme altına almak*”tır.

(3). Yönerge'nin 4. maddesinin (1) bendinde olağandışı durum, “*olağan durumların dışında müdahale gerektiren, doğal, teknolojik ve insan kaynaklı olarak ortaya çıkan ve toplumsal ve/veya çevresel zararlara yol açan ya da açması muhtemel olan doğal ve teknolojik olaylar, salgın hastalık durumları ile kitlesel kazaların bütünü*” olarak tanımlanmaktadır.

Adres : Oğuzlar Mah.Barış Manço Cad. Av.Özdemir Özok Sokak No:8 06520 Balgat/Ankara

Tel : 0 (312) 292 59 00 – Faks : 0 (312) 286 55 65

İnternet Adresi : www.barobirlik.org.tr

e-mail : www.barobirlik.org.tr/iletisim

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

(4). Aynı Yönergenin “Afet Birimi” başlıklı 5.maddesinde, illerin afet birimlerinde sürekli statüde çalışmak üzere UMKE personeli görevlendirileceği, bu personelin normal zamanlarda afet biriminin işlerini yapmakla yükümlü olduğu, **olağandışı durumlarda anında müdahale edecek “UMKE ACİL MÜDAHALE TİMİ”** olarak görev yaptığı düzenleme altına alınmaktadır. Bu husus Yönergenin 9. maddesinde de belirtilmiş, bu timin olağandışı olaya müdahale amacıyla bakanlıkça veya müdürlükçe görevlendirileceği ve kendi ili ve bölgesindeki diğer illerin olağandışı olaylarına müdahale edeceği, olağandışı olay çok sayıda UMKE personelinin müdahalesini gerektiriyorsa diğer UMKE personelinin de görevlendirileceği hüküm altına alınmıştır.

(5). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Ali Güneş/Türkiye (9829/07) kararında da ifade edildiği üzere güvenlik güçleri tarafından aşırı olarak kullanılan biber gazının, bir diğer ifadeyle göz yaşartıcı gazın, “...potansiyel olarak tehlikeli bir madde olduğu, açık havada kullanılması halinde bile ciddi sonuçlara yol açabileceği” açıktır. Bu nedenle, Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi’nin (CPT) “biber gazına maruz kalan kişilerin derhal bir doktora ulaştırılması ve bu kişilere panzehir sağlanması” yönündeki tavsiyesi anılan kararda da açıkça belirtilmektedir. Bu konuda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince Oya Ataman/Türkiye (74552/01) başvurusunda da emsal karar verilmiştir (**Ek-3**).

(6). TOMA’lar aracılığıyla sıkılan katkılı suyun içinde aktif maddesi biber gazı olarak bilinen Capsaicin maddesi tespit edilmiştir (**Ek-4**). Bu madde, ciltte yanma, tahriş, kızarıklık ve alerjik reaksiyonlara yol açmakta, çok yüksek miktarda gazla temas etmesi halinde deride yanıklara yol açabilmektedir (**Ek-5**).

(7). Gazların ve ilaçlı suların neden olduğu etkiler ve içerdiği potansiyel sağlık tehlikeleri göz önünde tutulduğunda, fazlası ölüme yol açabilecek nitelikte olan biber gazı ile kişilerin solunum, kardiyovasküler, sindirim ve sinir sistemleri üzerinde olumsuz etkiler doğurabilecek ilaçlı suyun bu denli **aşırı kullanıldığı olağandışı bir durumda** söz konusu Yönerge gereği Sağlık Bakanlığı görevlileri tarafından **UMKE Acil Müdahale Timlerinin kurularak**, gazdan etkilenen ya da yaralanan kişilere olay yerinde müdahale etmesi gerektiği açıktır. Ancak Sağlık Bakanlığı kamu görevlileri bu Timi kurmayarak görevi kötüye kullanma suçunu işlemiştir.

b. Sağlık Bakanlığı Kamu Görevlileri Olaylarda Yaralananlara Acil Tıbbi Müdahale Yapan Sağlık Görevlilerinin Kanuni Vazifelerini Yerine Getirmekten Caydırmaya ve Görevlerini Yapmalarını Engellemeye Çalışmış, Bu Suretle Görevi Kötüye Kullanmıştır.

(1). Fazlası ölüme yol açabilecek nitelikte olan bu maddelerin bu denli aşırı kullanıldığı acil bir durumda hekimin derhal müdahale etmesi onun sorumluluğudur. Aksi

Adres : Oğuzlar Mah.Barış Manço Cad. Av.Özdemir Özok Sokak No:8 06520 Balgat/Ankara

Tel : 0 (312) 292 59 00 – Faks : 0 (312) 286 55 65

İnternet Adresi : www.barobirlik.org.tr

e-mail : www.barobirlik.org.tr/iletisim

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

davranış, hekimin görevini yerine getirmemesi sonucunu doğurmaktadır. Zira, hekimler, **hukuken olaya müdahale etmekle yükümlüdür**. Hekimlerin bu yükümlülüğü kanundan kaynaklanmakta olup, bir hekim acil hallerde uzmanlığı ne olursa olsun tıbbi müdahale yapmak zorundadır. Hekimin yaralılarına yardım etmesi değil, aksine yardım etmemesi 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 98.maddesi uyarınca suç teşkil etmektedir.

(2). Biyoloji ve Tıbbın Uygulanması Bakımından İnsan Hakları ve İnsan Haysiyetinin Korunması Sözleşmesi: İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun'un 2.maddesinde “*İnsanın menfaatlerinin ve refahı, bilim veya toplumun menfaatlerinin üstünde tutulacağı*” hüküm altına alınmıştır.

Kanun'un 8. maddesine göre “*Acil bir durum nedeniyle uygun muvafakatin alınamaması halinde, ilgili bireyin sağlığı için tıbbi bakımdan gerekli olan herhangi bir müdahale derhal yapılabilir.*”.

(3). 19.02.1960 tarihli ve (10436) sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Tıbbi Deontoloji Tüzüğü'nün 2. maddesi uyarınca hekimin başta gelen görevi “*...insan sağlığına, hayatına ve şahsiyetine ihtimam ve özen göstermek*”tir.

Maddenin 2.fikrasına göre de “*Tabip veya diş tabibi, hastanın cinsiyeti, ırkı, milliyeti, dini ve mezhebi, ahlaki düşünceleri, karakter ve şahsiyeti, içtimai seviyesi, mevkii ve siyasi kanaati ne olursa olsun, muayene ve tedavi hususunda azami dikkat ve ihtimamı göstermekle mükelleftir.*”.

Aynı Tüzüğün 3. maddesinde ise “*Tabip, vazife ve ihtisası ne olursa olsun gerekli bakımın sağlanmadığı acil vakalarda mücbir sebep olmadıkça, ilk yardımda bulunur*” denilmektedir.

(4). Hekimlik Meslek Etiği Kurallarının “Acil Yardım” başlıklı 10.maddesine göre “*Hekim, görevi ve uzmanlığı ne olursa olsun, gerekli tıbbi girişimlerin yapılamadığı acil durumlarda, ilk yardımda bulunur.*”.

(5). Yukarıda belirtilen hükümler uyarınca, bir hekimin **acil bir durumda** yaralıya derhal müdahale etmesi onun kanundan ve meslek kurallarından kaynaklanan ödevidir. Bir hekimin yegane amacı, hastayı sağlığına kavuşturmak ve mesleğini ifa ederken insan onurunu gözetmektir. Bu amaçlar doğrultusunda acil durumda bulunan bir hastayı tedavi etmemesi düşünülemez. Hekimin bu görevi yerine getirmemesi cezai sorumluluğunu doğurabileceği gibi, mesleki disiplin cezası almasına da yol açabilecektir.

Adres : Oğuzlar Mah.Barış Manço Cad. Av.Özdemir Özok Sokak No:8 06520 Balgat/Ankara

Tel : 0 (312) 292 59 00 – Faks : 0 (312) 286 55 65

İnternet Adresi : www.barobirlik.org.tr

e-mail : www.barobirlik.org.tr/iletisim

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

(6). Vatandaşın sağlığı hususunda her türlü tedbiri almak ve denetimi gerçekleştirmek Sağlık Bakanlığı'nın görevi olduğu halde, hekimlerin görevlerini yerine getirmekten caydırmak ve bu konuda onları engellemek ve **soruşturma başlatmak** maksadıyla Tabip Odalarından hangi gerekçelerle tedavi ekipleri oluşturdukları, izin alıp almadıkları, **gönüllü ekiplerde kimlerin görev aldığı, bu kimselerin görev, yetki ve unvanları**, kaç adet hastanın tedavi edildiği ve **bu hastaların isimleri**, tutulan tıbbi kayıtlar ve sair konularda bilgi istenilmiştir.

(7). Bakanlık bu ekiplerde yer alarak görevlerinin gereğini yerine getiren hekimler hakkında suç duyurusunda bulunulacağını ve haklarında soruşturma açılacağını belirtmek suretiyle de hekimleri görevlerini yapmaktan caydırmak istemiştir.

(8). 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 3. maddesi uyarınca Sağlık Bakanlığı "*herkesin bedenî, zihnî ve sosyal bakımdan tam bir iyilik hâli içinde hayatını sürdürmesini sağlamak*", "*halk sağlığının korunması ve geliştirilmesi, hastalık risklerinin azaltılması ve önlenmesi ile ilgili sağlık sistemini yönetmek ve politikaları belirlemek*", "*acil durum ve afet hallerinde sağlık hizmetlerini planlamak ve yürütmek*", "*görevin ve hizmetin gerektirdiği her türlü tedbiri almak*"la görevlidir. Bakanlık bu görevlerini yerine getirmediği ve UMKE Acil Müdahale Timi kurmayarak görevini kötüye kullandığı gibi, görevlerini yerine getirmeye çalışan ve bu hususta ant içen hekimlerin görevlerini yerine getirmesinden caydırmaya çalışmak suretiyle görevi kötüye kullanmaktadır.

4. 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 110.maddesinin 17. fıkrası uyarınca Türkiye Barolar Birliği "*hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını savunmak ve korumak, bu kavramlara işlerlik kazandırmak*"la görevlidir. Bu çerçevede, insan haklarını savunmak ve korumak üzere ilgililer hakkında Őikayette bulunma ve dava açma hakkı bulunduğu kuşkusuzdur.

Belirtilen nedenlerle,

- Mevzuat gereği toplumsal olayların meydana geldiği yerlerde acil tıbbi müdahale birimleri kurmayarak görevlerini kötüye kullanan,

- Mevzuatta belirtilen koşullar oluştuğu ve bu koşullar hekimlere derhal müdahale görevi ve sorumluluğu verdiği halde hekimi bu sorumluluğu yerine getirmekten caydıran, hekimleri görevlerini yapmaktan engelleyen ve bu suretle görevlerini kötüye kullanan,

---

Adres : Oğuzlar Mah.Barış Manço Cad. Av.Özdemir Özok Sokak No:8 06520 Balgat/Ankara

Tel : 0 (312) 292 59 00 – Faks : 0 (312) 286 55 65

İnternet Adresi : www.barobirlik.org.tr

e-mail : www.barobirlik.org.tr/iletisim

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Sağlık Bakanlığı kamu görevlileri hakkında suç duyurusunda bulunma zorunluluğu hasıl olmuştur.

HUKUKİ NEDENLER: 5237 sayılı TCK, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu, Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu, İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun, 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşların Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, Tıbbi Deontoloji Tüzüğü, Acil Sağlık Hizmetleri Yönetmeliği, Afetlerde Sağlık Hizmetleri Birimi ve Ulusal Medikal Kurtarma Ekiblerinin Görevleri ve Çalışma Esaslarına Dair Yönerge, Hekimlik Meslek Etiği Kuralları ve sair mevzuat.

HUKUKİ KANITLAR : Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları, Göstericilerin Sağlık Durumlarına İlişkin Türk Tabipler Birliği Raporu, ODTÜ Kimya Bölümü Raporu, Fotoğraflar, Gazete, Televizyon Yayınları, Medya Haberleri, ve sair hukuki deliller.

SONUC :Yukarıda arz edilen nedenlerle; toplumsal olayların meydana geldiği yerlerde mevzuat gereği acil tıbbi müdahale birimleri kurmayarak görevlerini kötüye kullanan ve hekimlerin derhal müdahalesini gerektiren koşullar oluştuğu halde hekimleri görevlerinin gereğini yerine getirmekten caydıran ve kamu görevlilerinin görevini yapmasını engelleyen Sağlık Bakanlığı kamu görevlileri hakkında gerekli soruşturmanın yapılarak haklarında kamu davası açılmasını saygılarımızla talep ederiz.

EKİ: 1. Fotoğraflar

2. Türk Tabipler Birliği'nin 27.06.2013 tarihli Raporu
3. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Emsal Kararları
4. ODTÜ Kimya Bölümü'nün 20.06.2013 tarihli Raporu
5. Fotoğraflar
6. Harçlandırılmış Vekaletname Sureti

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Vekilleri

Av. Özgecan YANLI – Av. Ekim ERGÜN

Adres : Oğuzlar Mah.Bariş Manço Cad. Av.Özdemir Özok Sokak No:8 06520 Balgat/Ankara

Tel : 0 (312) 292 59 00 – Faks : 0 (312) 286 55 65

İnternet Adresi : www.barobirlik.org.tr

e-mail : www.barobirlik.org.tr/iletisim